

LAKÓHELYÜNK III.

A TELEPÜLÉSÜNK MŰKÖDÉSE

A modul szerzője:
IFA Műhely

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

4. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek		
			Diák	Pedagógus	
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése					
I/a Érzékenyítő játékok					
A	Érzékelő játék A tanító egy nagy kendő alá olyan tárgyakat tesz, amelyek jellemzőek a már megismert intézményekre, illetve azok közül többre is. A tanulók sorban benyúlnak a kendő alá, és megpróbálják felismerni a megfogott tárgyakat. A kihúzott tárgyakat minden csoport jelöli a táblázatában. 10 perc	A már látott eszközök felismerése Emlékezet	Kooperatív tanulás – kerekasztal	D1 (Táblázat a tárgyak jelöléséhez)	P1 (Tárgyak) kendő, pecsét, írószerszám, számítógép, egér vagy egérpár, telefon, bilincs, kereszt, injekciós tű, bizonyítvány stb.
B	Fülelj! A csoportok meghallgatják a tanító által lejátszott, az egyes intézményekre jellemző hangokat, zenei részleteket. A felismerésük után jelölik a táblázatban. 10 perc	Előző tapasztalatok előhívása Emlékezet	Kooperatív munka – kerekasztal	D2 (Táblázat a hangok jelöléséhez)	P2 (Fülelj!) magnó
I/b Rejtvényfejtés					
A	Csoporton belül párokat alakítanak. A párok a hosszabb és rövidebb rejtvények közül választanak, amelyek megoldása az egyes intézmények neve. A megfejtéseket megoldókulccsal ellenőrzik. 10 perc	A tanultak felidézése Együttműködés párban	Kooperatív tanulás – ellenőrzés párban Páros munka – önellenőrzés	D3 (Rejtvények)	P3 (Rejtvények)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/c A tanultak felidézése					
A	A párok az általuk megfejtett rejtvény megoldásaként kapott intézményről beszélgetnek, felidéznek a tanultakat, majd a párok szóvivője beszámol az adott intézmény funkciójáról. 8 perc	A tanultak felidézése Együttműködés párban	Kooperatív tanulás – páros szóforgó	papír, írószer	
I/d Asszociációs játék					
A	Mi jut róla az eszedbe? A tanító a témához kapcsolódó szóval indítja a láncot, a következő tanuló az ahhoz tartalmilag kapcsolódó szavakkal folytatja a játékot. A lánc addig folytatódik, ameddig körbe ér. 12 perc	Figyelemkoncentráció Türelem egymás iránt Asszociáció	Frontális munka – asszociációs lánc		
B	Mi jut róla az eszedbe? Az előző játék nehezítése azzal, hogy a soron következő gyerekek el kell ismételnie az előtte elhangzott szavakat. 12 perc	Figyelemkoncentráció Türelem egymás iránt Emlékezet	Frontális munka – ismétléssel nehezített asszociációs lánc		
C	Mi jut róla az esetekbe? Szókártyán kihúzott intézménynek megfelelően rajzkészítés. 12 perc	Emlékezet	Kooperatív tanulás – plakátkészítés	csomagolópapír és rajzeszközök csoportonként, szókártyák	P4 (Szókártyák az intézmények nevével)

Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek		
			Diák	Pedagógus	
II. Új tartalom feldolgozása					
II/a Időszalag készítése					
A	A csoportok időszalagot készítenek születésük-től kezdve egészen a mai napig. Ezen az időszalagon elhelyezik a csoport szétválogatott fényképeit. A válogatás szempontja: születésük előtti vagy utáni pillanatot ábrázol. Az időszalagon természetesen csak a születésük után keletkezett képeket tudják elhelyezni, de így is előfordul majd, hogy egy időponthoz különböző életkorú családtagok fényképei kerülnek. 18 perc	Viszonyítások gyakorlása Tájékozódás az időben	Kooperatív tanulás – szóforgó	csomagolópapír csíkok összeragasztva (a csomagolópapír negyed része), a gyűjtött fényképek, gyurmaragasztó, vastag filctollak csoportonként	
B	A csoportok évszámokkal kiegészítik a pedagógus által előkészített időszalagot, ráragasztják a fényképeket. Természetesen előfordul majd, hogy egy időponthoz különböző életkorú családtagok fényképei kerülnek. 18 perc	Viszonyítások gyakorlása Tájékozódás az időszalagon	Kooperatív tanulás – szóforgó	csomagolópapír csíkok, melyeket a pedagógus előkészített, a gyűjtött fényképek, gyurmaragasztó, vastag filctollak csoportonként	P5 (Időszalag)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Szókétyák elhelyezése					
A	A csoportok elhelyezik az intézmények szókétyáit a fényképek mellé annak megfelelően, hogy adott életkorban milyen intézménnyel kerülhet kapcsolatba az ember. 12 perc	Megegyezés Véleményalkotás Érvelés	Kooperatív tanulás – kerekasztal	szókétyák csoportonként, gyurmaragasztó, az elkészített időszalag	P6 (Szókétyák)
B	A gyerekek előzetes ismereteik alapján írjanak intézményneveket a fényképek mellé annak megfelelően, hogy az adott életkorban milyen intézménnyel kerülhet kapcsolatba az ember. 12 perc	Tanultak felidézése Megegyezés Véleményalkotás Érvelés	Kooperatív tanulás – kerekasztal	vastag filctollak csoportonként, az elkészített időszalag	
II/c Az elkészült időszalagok bemutatása					
A	A csoportok által elkészített időszalagokat a többiek megtekintik. A gyerekek számba veszik azokat az intézményeket, amelyekkel születésük után kerülnek kapcsolatba. 8 perc	Mások véleményének meghallgatása Empátia	Kooperatív tanulás – három megy, egy marad	az elkészített időszalagok	
B	A csoportok által elkészített időszalagokat a többiek megtekintik. 8 perc	Mások véleményének meghallgatása Empátia	Kooperatív tanulás – képtárlátogatás	az elkészített időszalagok	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/d Jelenetek bemutatása					
A	A csoportok jelenetet terveznek az időszalagon láthatók alapján arról az eseményről, ami valamelyik intézményben játszódhatott le valamelyik csoporttaggal kapcsolatban (például lakodalom, keresztelő, iskolai beiratkozás, évnyitó, útlevel-készíttetés stb.). A jelenet lehet valóságos és elképzelt is. A jeleneteket bemutatják a társaiknak. 30 perc	Mindennapi események megjelenítése Szóbeli kommunikáció Önbizalom	Kooperatív tanulás – drámajáték Frontális munka		
B	A csoportok képet készítenek az időszalagon láthatók alapján arról az eseményről, ami valamelyik intézményben játszódhatott le valamelyik csoporttaggal kapcsolatban (például lakodalom, keresztelő, iskolai beiratkozás, évnyitó, útlevel-készíttetés stb.). A jelenet lehet valóságos és elképzelt is. A jeleneteket bemutatják a társaiknak. 15 perc	Mindennapi események megjelenítése rajzzal	Kooperatív munka – kerekasztal Kooperatív tanulás – három megy, egy marad	A/5-ös rajzlap csoportonként 2–3 darab, rajzeszközök	
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Létezhetnének intézmények nélkül?					
A	A csoportok az ablak módszerével megfogalmazzák a megismert intézmények jelentőségét. 10 perc	Emlékezet Lényegkiemelés A tanultak összegzése	Kooperatív munka – ablak	megfelelően beosztott A/5-ös lap és filctollak csoportonként	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A tanulók a beszélgetőkörben megfogalmazzák a megismert intézmények jelentőségét. 10 perc	Szóbeli kommunikáció Lényegkiemelés A tanultak összegzése	Frontális munka – beszélgetőkör		
III/b Értékelés					
A	A pedagógus értékeli a csoportok együttműködését, a munkamegosztását és az időbeosztást. 4 perc	Nyitottság Önkritika	Frontális munka – tanítói értékelés		
	A csoportok önértékelése befejezetlen mondatokkal A legszívesebben azt a feladatot végeztük, A legtöbbet akkor tanultuk, ... 12 perc	Egymásra figyelés Mások véleményének tiszteletben tartása	Kooperatív tanulás – szóforgó – csoportszóforgó		

MELLÉKLETEK

P1 TÁRGYAK

Az egyes intézményekre jellemző tárgyakat (pecsét, írószerszám, számítógép egere, telefon, bilincs, kereszt, orvosi hallgató, bizonyítvány, injekciós tű stb.) a látogatások során célszerű összegyűjteni. A felsoroltakat természetesen kiegészíthetjük, illetve módosíthatjuk a helyi lehetőségeknek megfelelően. A táblázat a tanulói munkafüzetben található.

P2 FÜLELJ!

A kazettára az egyes intézményekre jellemző hangokat igyekezzünk összegyűjteni (harangszó, a postai pecsételést jellegzetes koppanása, a sorszámváltást jelző dallam, ajtócsukódás, iskolai csengő, sziréna, nyomtató hangja, templomi csengetés, esküvői dallam stb.). Ha magunk készítjük az összeállítást, vegyük figyelembe, hogy tapasztalataink, illetve az előző modulok során milyen intézményeket sikerült megismerniük a gyerekeknek.

P3 REJTVÉNYEK

A megoldott rejtvenyek az önellenőrzéshez. Másoljuk le több példányban!

A

1.					I	G	E			
2.			T	I	S	Z	A			
3.		A	L	P	O	K	A	L	J	A
4.	B	A	L	A	T	O	N			
5.			E	M	L	Ő	S			
6.		M	Ó	R	A					

1. Cselekvést kifejező szó.
2. Hazánk második legnagyobb folyója.
3. Hazánk legnyugatibb tája.
4. Legnagyobb állóvizünk.
5. A kutya, ló is ilyen állat.
6. A Kincskereső kisködmön írója.

B

1.			T	I	S	Z	A	
2.		I	G	E				
3.			E	M	L	Ő	S	
4.	B	U	D	A	P	E	S	T
5.			A	L	F	Ö	L	D
6.				O	L	L	Ó	
7.				M	Ó	R	A	

1. Hazánk második legnagyobb folyója.
2. Cselekvést kifejező szó.
3. A macska, egér is ilyen állat.
4. Hazánk fővárosa.
5. Hazánk legnagyobb tája.
6. Vágóeszköz.
7. A Kincskereső kisködmön írója.

C

1.	M	A	D	Á	R					
2.				E	G	E	R			
3.			R	E	N	D	Ő	R		
4.			B	U	D	A	P	E	S	T
5.			I	D	Ő	J	Á	R	Á	S
6.	L	Á	Z	M	É	R	Ő			
7.			T	I	S	Z	A			
8.		F	Ő	N	É	V				
9.			I	G	E					

1. Testét toll borítja.
2. Ostromáról Gárdonyi Géza írt regényt.
3. Közlekedést irányít.
4. Hazánk fővárosa.
5. Összetevői: szél, napsütés, csapadék, hőmérséklet.
6. Tested hőmérsékletét mérheted vele.
7. Az Alföld folyója.
8. Élőlények, tárgyak nevének szófaja.
9. Cselekvést kifejező szó.

D

1.			A	L	P	O	K	A	L	J	A
2.	B	A	L	A	T	O	N				
3.			T	I	S	Z	A				
4.					T	E					
5.				M	A	D	Á	R			

1. Hazánk legnyugatibb tája.
2. Legnagyobb állóvizünk.
3. Az Alföld folyója.
4. Egyes szám 2. személyű személyes névmás.
5. Testét toll borítja.

E

1.	E	G	E	R					
2.		I	G	E					
3.		R	E	N	D	Ő	R		
4.		M	A	D	Á	R			
5.			E	M	L	Ő	S		
6.	A	L	F	Ö	L	D			
7.		I	D	Ő	J	Á	R	Á	S

1. Ostromáról Gárdonyi Géza írt regényt.
2. Cselekvést kifejező szófaj.
3. Közlekedést irányít.
4. Testét toll borítja.
5. A macska, egér is ilyen állat.
6. Hazánk legnagyobb tája.
7. Össztevői: a napsütés, a hőmérséklet, a csapadék és a szél.

1.			A	L	F	Ö	L	D		
2.				F	Ő	N	É	V		
3.				V	U	K				
4.				Ó	V	O	D	A		
5.				M	Ó	R	A			
6.					E	M	L	Ő	S	
7.		I	D	Ő	J	Á	R	Á	S	
8.				R	E	N	D	Ő	R	
9.	G	Á	R	D	O	N	Y	I		
10.				T	I	S	Z	A		
11.				B	A	L	A	T	O	N
12.						T	E			

1. Hazánk legnagyobb tája.
2. Élőlények, élettelen dolgok nevének szófaja.
3. A kisoroka neve Fekete István művében.
4. Kisgyerekek járnak oda.
5. A Kincskereső kisködmön írója.
6. A kutya, macska is ilyen állat.
7. Összetevői: szél, napsütés, csapadék, hőmérséklet.
8. A közlekedést irányítja.
9. Az Egri csillagok írója.
10. Az Alföld folyója.
11. Legnagyobb állóvizünk.
12. Egyes szám 2. személyű személyes névmás.

P4 SZÓKÁRTYÁK AZ INTÉZMÉNYEK NEVÉVEL

Posta
Óvoda
Iskola
Önkormányzat
Orvosi rendelő
Templom
Rendőrség

P5 IDŐSZALAG

A csoportok számának megfelelően készítsünk elő félig kész időszalagokat (vízszintes vonal, rajta beosztások)! Ezeket célszerű egy csomagolópapír negyed részéből elkészíteni, hogy maradjon elegendő hely a fényképeknek és a szókarttyáknak is.

P6 SZÓKÁRTYÁK

A szókarttyákból másoljunk csoportonként 6–8 példányt!

Posta
Iskola
Óvoda
Önkormányzat
Orvosi rendelő
Templom
Rendőrség

Posta

Iskola

Önkormányzat

Orvosi rendelő

Templom

Rendőrség

Óvoda